

18.11.2022

MIEHIKKÄLÄ

Saivikkalan asemakaavan muutosalueen arkeologinen inventointi

Tilaaja:
FCG Finnish Consulting Group Oy
/Miehikkälän kunta

Toteuttaja:
Sinikka Kärkkäinen
Heilu Oy

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Inventointialueen kartat	4
3. Lähtötietoja inventointialueesta	7
4. Arkeologinen inventointi	7
5. Tulokset	9
Lähteet:	10
Kuvia:	11

Kansikuva: Inventoitava alue sijoittui Saivikkalan halki kulkevan Keskustien molemmin puolin. Etelään.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 11/2022 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000.

MIEHIKKÄLÄ, Saivikkalan asemakaavan muutosalueen arkeologinen inventointi

Tiivistelmä

Heilu Oy toteutti Miehiikkälän Saivikkalan asemakaavan muutosalueen arkeologisen inventoinnin syyskuussa 2022. Asemakaava-alue sijaitsee Miehiikkälän kirkonkylän lounaispuolella, Keskustien (tie nro 384) molemmin puolin ja sen pinta-ala on noin 19,3 ha. Alueella ei sijainnut tunnettuja muinaisjäännöskohteita.

Maastossa tarkasteltiin etenkin asemakaavan muutosalueelle suunnitellun kevyen liikenteen väylän aluetta. Inventoinnissa ei havaittu uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita. Maastossa havaittiin vain 1900-luvun rakennusten perustuksia.

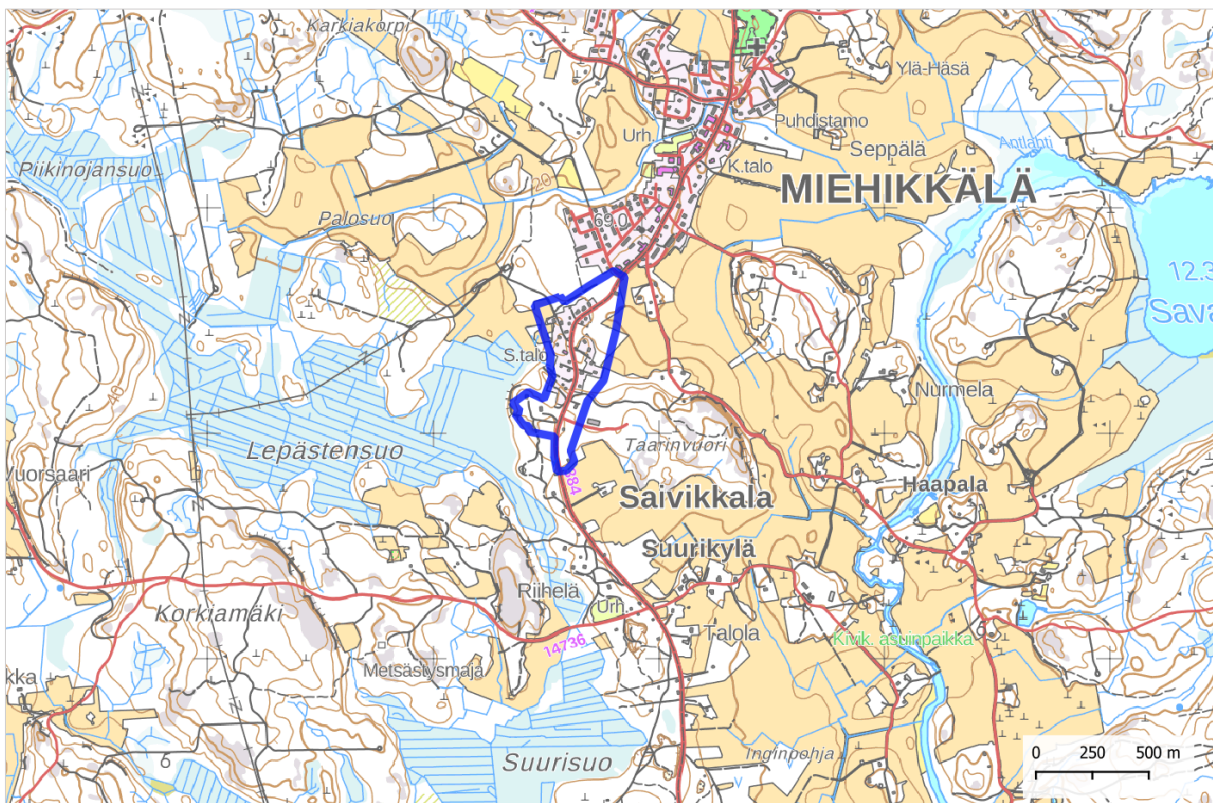
Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy/ Sinikka Kärkkäinen
Kenttätöaika:	22.9.2022
Tutkimusten rahoittaja:	Miehiikkälän kunta
Aikaisemmat tutkimukset:	1974 inventointi, T. Miettinen 2007, inventointi, Johanna Enqvist

1. Johdanto

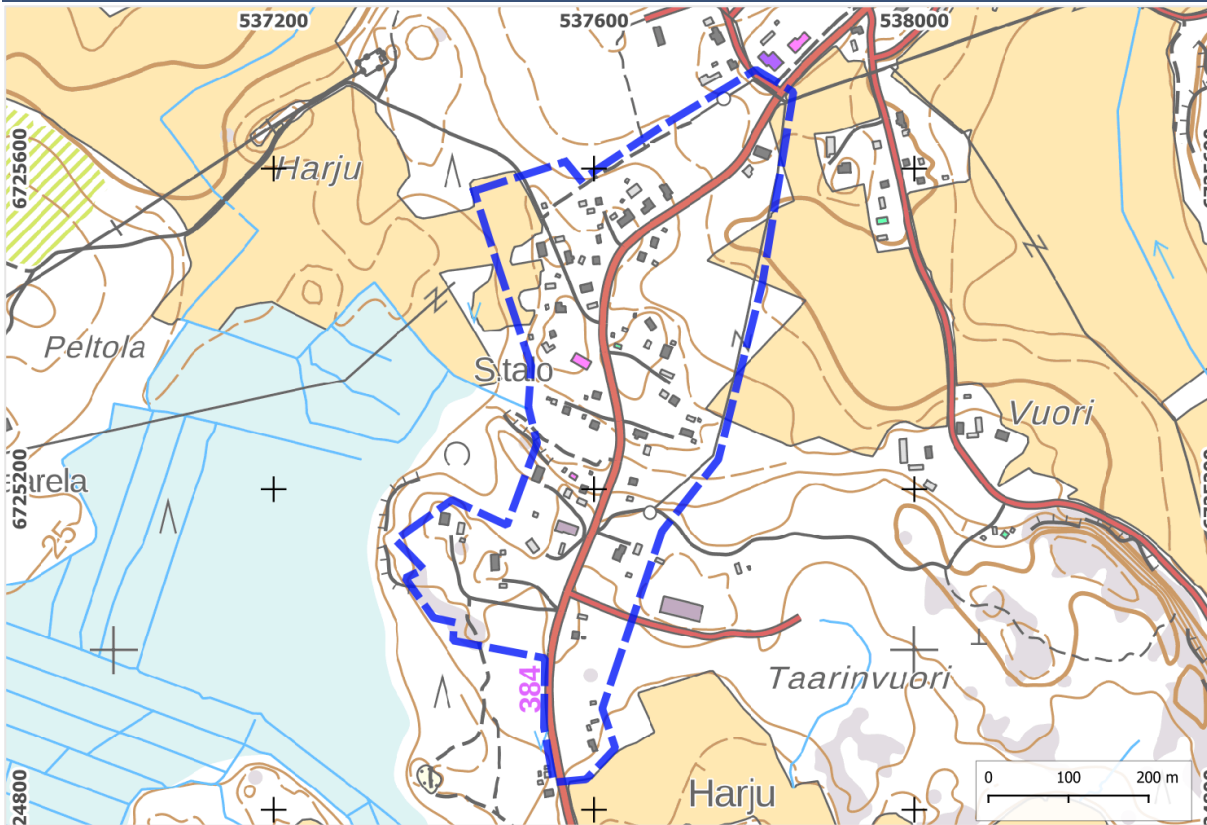
Miehikkälän kunnalla on vireillä kirkonkylän eli Saivikkalan asemakaavan muutos. Saivikkalan alue sijaitsee Miehiikkälän kirkonkylän lounaispuolella, noin 1,5 kilometriä Miehiikkälän kirkolta. Inventoitava alue sijoittui Virojoelta Taavettiin kulkevan maantien 384 eli Keskustien molemmin puolin.

Miehikkälän kunta tilasi arkeologisen inventoinnin Heilu Oy:ltä. Inventoinnin maastotyöt tehtiin Sinikka Kärkkäisen toimesta 22.9.2022.

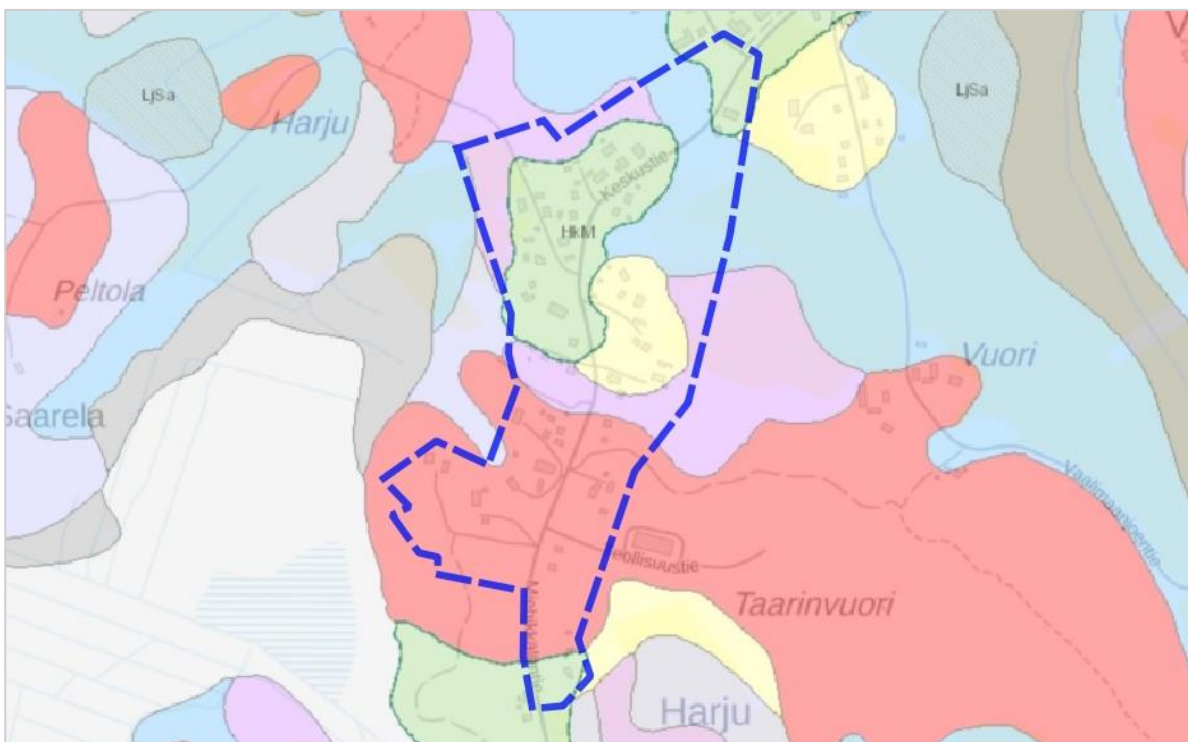

Kartta 1. Lähestymiskartta. Inventointialueen sijainti Miehiikkälän kirkonkylän lounaispuolella.

2. Inventointialueen kartat

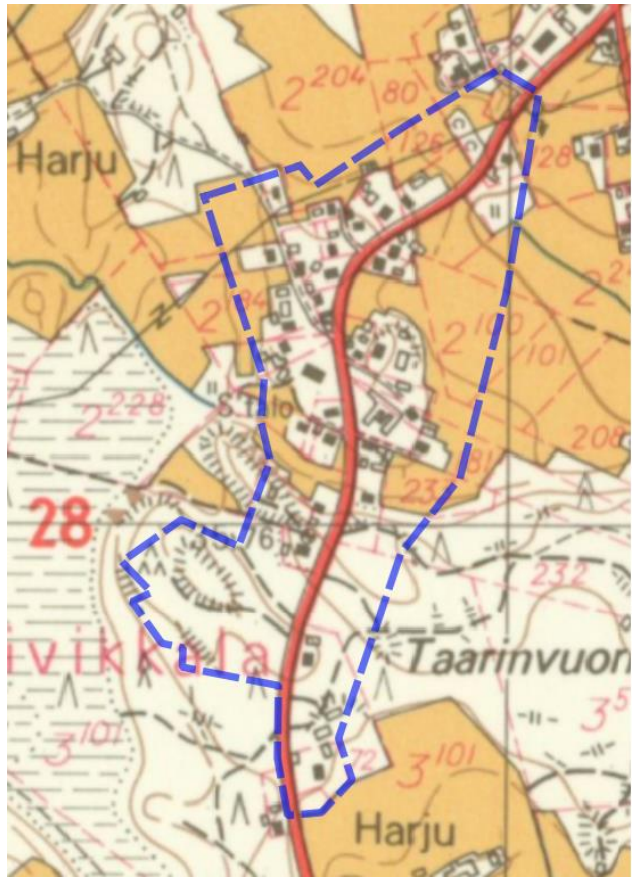
Kartta 2. Yleiskartta inventointialueesta.

Kartta 3. Inventointialueen maaperäkartta. GTK.

Kartta 5. Saivikkalan alueen ilmakuva vuodelta 1952.
Inventointialue rajattu sinisellä.

Kartta 4. Inventointialue vuoden 1968 painetulla kartalla

Kartta 6. Inventointialue vuoden 1885 senaatin kartalla.

Kartta 7. Inventointialue vuoden 1844 pitäjänkartalla.

Kartta 8. Saivikkalan kartta 1770–1771.

3. Lähtötietoja inventointialueesta

Saivikkalan inventoitava alue sijoittuu Virojoelta Taavettiin kulkevan maantien nro 384 eli Keskustien molemmin puolin. Tielinja kulkee Vaalimaanjoen länsipuolista harjumuodostelmaa seuraillen. Inventointialueen pohjoispuoli on melko tiheään rakennettua omakotitaloaluetta, jota ympäröi loivapiirteiset peltoaukeat. Eteläosassa taloja on hieman väljemmin ja maasto on mäkisempää ja ympäristö metsäisempää. GTK:n maaperäaineiston mukaan alueen pohjoisosassa ja aivan alueen eteläisimmässä kärjessä on hiekkaa ja hiesua, keskellä on kallioista.

Inventoinnin esityövaiheessa läpikäytyjen historiallisten karttojen mukaan Keskustien linjaus on kulkenut nykyisellä paikallaan Saivikkalan halki jo 1700-luvulla. Tie on yhdistänyt Saivikkalan alueen historiallisia kyliä, joita on inventointialueen pohjois-, itä- ja kaakkoispuolella useita. Inventointialue on ollut karttojen mukaan asumatonta pitkälle 1800-luvulle saakka. Vuoden 1885 senaatinkartalla Saivikkalassa on yksi talo tien varressa, nykyisen työväentalon eteläpuolella. Omakotitalovaltainen asutus on alkanut muodostua Keskustien varrelle, pääosin alueen pohjoispuolelle, vasta 1900-luvun kuluessa.

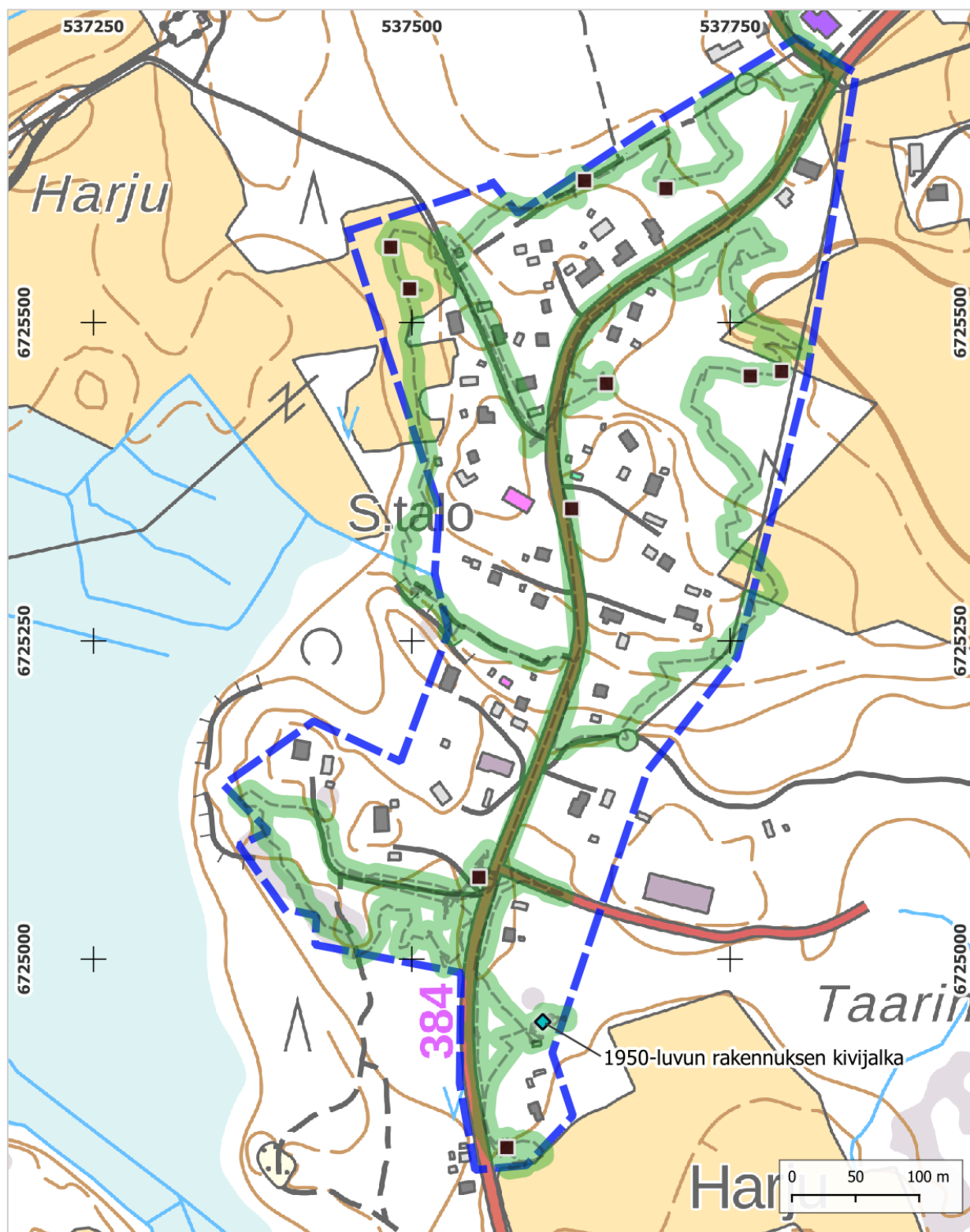
Miehikkälässä on tehty arkeologisia yleisinventointeja vuosina 1974 (T. Miettinen) ja 2007 (J. Enqvist). Petro Pesonen on inventoinut Miehkälän kirkonkylän alueella, nyt inventoitavan alueen pohjoispuolella vuonna 2017. Saivikkalan alueelta ei kuitenkaan ollut tiedossa tunnettuja arkeologisia kohteita ennen inventointia. Lähimmät muinaisjäännökset, historialliset kylätontit, sijoittuvat noin puolen kilometrin päähän Suurikylän alueelle, inventoitavan alueen kaakkoispuolelle. Lähialueelta tunnetaan myös kivikautisia asuinpaikkoja, jotka sijaitsevat noin 20 metrin korkeuskäyrän tasolla.

4. Arkeologinen inventointi

Inventoinnin maastotyöt tehtiin 22.9.2022. Alue kierrettiin jalkaisin läpi ja tehtiin silmämääräisiä havaintoja. Potentiaalisen oloisiin hiekkaisiin ja hiesuisiin maastonkohtiin tehtiin pieniä koekuoppia lapiolla. Inventointialueen pellot olivat peitteisiä, joten pintapoiminta ei ollut mahdollista. Lopuksi tarkasteltiin vielä Keskustien varsia paikalle suunnitellun kevyen liikenteen väylän vuoksi. Tien vierustan rakentamattomien tonttimaiden kohdille tehtiin maaperäkairauksia ja lapionpistoja. Inventoinnin kulkua dokumentoitiin ottamalla valokuvia ja tallentamalla tehdyt havainnot ja kuljetut reitit käsiGPS-paikanninta (Garmin GPSmap 62s, tarkkuus +/- 5 - 10 m) käyttäen.

Raportointivaiheessa käytiin läpi maastossa tehdyt havainnot ja vertailtiin niitä 1900-luvun painettuihin karttoihin ja historiallisiin ilmakuviin. Inventoinnista laadittiin raportti ja siihen

liittyvät kartat piirrettiin puhtaaksi käyttäen QGIS-paikkatieto-ohjelmistoa. Inventointiin liittyvät digitaalivalokuvat ja raportin alkuperäiskappale on arkistoitu Heilu Oy:n arkistoon Tampereella.

Kartta 9. Inventoitava alue rajattu sinisellä. Maastossa kuljetut reitit vihreällä ja tehdyt koekuopat mustalla. Turkoosilla puretun rakennuksen kivijalan sijainti.

5. Tulokset

Inventointialue kuljettiin kattavasti läpi maastossa, mutta alueelta ei havaittu uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kohteita. Alueen eteläosan itäreunalla havaittiin ainoastaan 1900-luvun puolessa välissä pois käytöstä jääneen rakennuksen perustuskiviä. Paikalla näkyy hallimainen rakennus vuoden 1952 ilmakuvasa.

Keskustien linjaus noudattelee vanhaa historiallisten kylien välistä tielinjausta. Yhä käytössä olevat tielinjaukset eivät kuitenkaan ole muinaisjäännöskohteita. Keskustien pientareita on pengerretty useasta kohdasta, monin paikoin tielinja kulkee jopa toista metriä ympäröivää maastoa korkeammalla. Paikoin tie taas kulkee tien vierellä olevien talojen pihanurmikoiden tasalla. Tien välittömässä läheisyydessä olevat alueet vaikuttavat monin paikoin muokatuilta.

Sinikka Kärkkäinen

18.11.2022

Heilu Oy

Lähteet:

Tutkimusraportit:

Enqvist, Johanna 2007. Miehikkälä, Osa I. Esihistoriallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 1.–26.10.2007. Museovirasto.

Enqvist, Johanna 2007. Miehikkälä, Osa II. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi 1.–26.10.2007. Museovirasto.

Miettinen, T. 1974. Miehikkälä inventointi (tutkimusraportti keskeneräinen).

Pesonen, Petro 2017. Miehikkälä Kirkonkylä. Asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 12.-14.6.2017. Museovirasto.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristön palveluikkuna: <https://www.kyppi.fi/>

Historialliset ilmakuvat: Paikkatietoikkuna <https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/>

GTK Maankamara: <https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/>

Kartat:

Charta öfver Saivikala by i Wederlax Socken 1770–1771. Maanmittaushallitus, Kansallisarkisto.

Pitäjänskartasto 3042 11, Miehikkälä 1844. Maanmittauslaitoksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Senaatin kartasto XI 43, Miehikkälä 1885. Maanmittauslaitoksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto.

Kuvia:

Kuva 1. Inventointialueen eteläosassa havaittiin 1900-luvun rakennuksen kiviperustus. Koilliseen.

Kuva 2. Inventointialueen eteläosassa, Keskustien länsipuolella oli paikoin kaiveluiden, mahdollisen soranoton jälkiä. Etelään.

Kuva 3. Keskustien kulkua alueen eteläosassa. Koilliseen.

Kuva 4. Inventointialueen eteläosassa tien pengerrys näkyi selkeästi. Tien itäpuolella on vanha kilometripylväs. Pohjoiseen.

Kuva 5. Inventointialueen itäosassa oli kesannolla olevaa peltoaluetta. Itään.